

УДК 327:314.15](4+477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.60.35>

БАГАТОСТОРОННЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТИТУТ З РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОПЕРЕДЖЕННЯ І ПОДОЛАННЯ КРИЗ В ЄВРОПІ

Ігор Іщенко

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
факультет суспільних наук і міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин
пр. Науковий, 72, 49010, м. Дніпро, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5799-7364>*

Анастасія Білан

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
факультет суспільних наук і міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин
пр. Науковий, 72, 49010, м. Дніпро, Україна
<https://orcid.org/0009-0008-0885-0508>*

Розглянуто актуальну проблему – політичний інститут багатосторонньої дипломатії щодо попередження і врегулювання міграційних криз в Європі. Неузгоджена міграційна політика країн ЄС з країнами походження мігрантів негативно позначалась на мігрантах.

Наголошено, що тільки консолідовані рішення Європейських країн, країн походження мігрантів і третіх – транзитивних країн можуть ефективно протидіяти міграційним кризам. Такі рішення мають високу легітимність, адже вони є колективними. Політичний інститут багатосторонньої дипломатії має оцінюватись з використанням праксеологічного підходу, який за якісного різноманіття сторін багатостороннього процесу, їх ідеологічних, аксіологічних та інших засад, повинен оцінюватись з огляду на досягнутий результат.

Зазначено важливість Нового пакту про міграцію та притулок, прийнятого ЄС в 2023 р. як результат багатосторонньої дипломатії. Україна під час війни активно співпрацює з Міжнародною організацією міграції, що позитивно позначається на правовому і соціальному захисті українських мігрантів. Пропонується включити в цей переговорний процес країни ЄС і це прогнозовано підвищить ефективність рішень стосовно мігрантів. Після війни Україна вірогідно набуватиме статус третьої країни в новій моделі міграції, ухваленій в ЄС. Наголошено на позитивних перспективах щодо реалізації нової моделі міграції. Незважаючи на розбіжності в позиції окремих держав ЄС, ця модель міграції слугує дієздатним політико-інституційним механізмом з попередження і подолання міграційних криз в Європі.

Аргументовано зазначено, оскільки глобальні проблеми можуть долатися спільними зусиллями країн, то політичний інститут багатосторонньої дипломатії має вдосконалювати свої норми і правила не тільки на рівні ООН і міжнародних організацій, а також на рівні транскордонної і міжрегіональної взаємодії.

Ключові слова: політичні інститути, багатостороння дипломатія, міграційна криза, міграційна політика, адаптація, модель міграції, глобальні проблеми, легітимність, Європейський Союз, Україна.

Міграція в світовому масштабі набула рекордних показників. Глобалізаційні процеси і, викликані ними, вільний рух трудових ресурсів спричинили справжній бум на переміщення людей в більш привабливі регіони. Оскільки державна політика має бути

спрямована на задоволення національних інтересів, то, відповідно й впорядкованість міграційних потоків також підлягає цій меті. До того ж, наявність людського капіталу та його якість є пріоритетом кожної держави, звідси логічним слід вважати головне завдання – зберегти і примножити цей ресурс, без якого держава розвиватись не може. В Україні ще в передвоєнні 2010-ті роки спостерігалось зростання числа емігрантів, адже Європейський Союз сприймається як символ політичної стабільності і процвітання. Однак число мігрантів невпинно зростало. Українці виїжджали переважно до європейських країн. Справжньою біфуркацією для Європи стала чергова міграційна криза, викликана війною в Україні, внаслідок чого Україна втрачає людські ресурси, а на Європу покладається надскладне завдання – гідно прийняти наших мігрантів і створити їм належні соціальні умови. Тож, пошук шляхів виправлення критичної ситуації, викликаної новими припливами мігрантів є актуальним завданням, яке нам варто дослідити.

Сучасний світ характеризується високою динамікою політичних, економічних та інших соціальних процесів. Разом тим, наукова та політична спільнота має реагувати на нові тренди. Ось наприклад, Е. Геддес писав у 2001 році, що країни ЄС, співпрацюючи в цей період, не дестабілізували міграцію, не втратили контроль над нею [1]. Однак, минуло чотирнадцять років і світ побачив іншу картину. Війна в Сирії виштовхнула тисячі мігрантів з Близького Сходу і всі вони прагнули потрапити до Європи. Декілька років трималась така напружена ситуація. Ефективний вихід з кризи віднайти не вдалося, а країни ЄС прагнули не впустити на свою територію тільки нелегальних мігрантів. Справжнім атрактором виявилась для мігрантів ФРН. Адже Німеччина створювала комфортні, гідні умови для цих людей. На думку спадають слова колишньої канцлерки Меркель, яка заявила, що Німеччина може впоратися з 1 мільйоном мігрантів [2]. Однак, будь-яка країна, навіть така багата як Німеччина, має межу своїх можливостей. Рішення, що приймаються на державному рівні у країнах Європейського Союзу стосовно міграційної політики стосуються здебільшого тих прибулих мігрантів, які вже перебувають на їх території. В залежності від зацікавленості країни в мігрантах, побудована система їх адаптації. Наприклад, практично у всіх країнах ЄС працюють інституційні структури, які орієнтовані на вивчення мови мігрантами, їх адаптацію до місцевих умов. В засобах масової інформації періодично публікуються матеріали про життя мігрантів в Європі та їх адаптацію. Причому, якщо двадцять років тому система працювала не так злагоджено, то зараз ситуація змінилася, адже курси з вивчення іноземних мов оплачуються бюро з працевлаштування. Таким чином, ця система, працюючи практично в усіх країнах Європи, сприяє безперешкодній комфортній міграції.

Соціально-політичний запит на формування такої системи адаптації мігрантів пов'язується ще й з тим, що у країнах Європи як й по всьому світу з'явилося багате демографічне різноманіття мігрантів, починаючи від роду занять (бездіяльності), віку, етнічної приналежності, сексуальної орієнтації, що ґрунтується на демократичних свободах і відповідному нормативному забезпеченні. Проблема ідентичності на дослідницькому рівні набула сьогодні актуальності, і на нашу думку, не в останню чергу через необхідність вказати шляхи збереження ідентичності країн, що приймають сьогодні величезну кількість мігрантів. Так, дослідники І. Іщенко, О. Башкеєва та Н. Зінуква присвятили цій проблемі статтю «Ідентифікація як показник соціальної ентропії в умовах глобалізації: українські реалії та міжнародний контекст» [3].

Звісно, не всі мігранти можуть добре адаптуватись до місцевих умов і якщо виникають проблеми, їм можуть допомогти політико-інституційні структури дипломатичних установ України за кордоном – посольства і консульства. Разом з тим, під час пікових ситуацій кількість звернень до цих структур різко зростає, тому швидко реагувати на кожен

екстремальний випадок є важким завданням. Тобто проблеми виникають у всіх сторін, задіяних в цей процес.

Тож недарма сьогодні у науково-практичному дискурсі європейських країн обговорюється проблема вдосконалення моделі міграції. Так, на думку старшого менеджера Світового банку Аксель ван Тротсенбурга, нинішні підходи до міграції не тільки не здатні максимально збільшити її потенційні вигоди для розвитку, а й приносять величезні страждання тим, хто зважився на міграцію, опинившись у відчайдушному стані. «Міграція може бути потужною силою, що сприяє процвітанню та розвитку. ...», – Коли міграцією ефективно управляють, вона несе вигоди всім членам суспільства – у країнах походження та у країнах призначення» – наголосив він [4].

У прес-релізі підкреслюється нагальна необхідність ефективнішого управління міграцією. Політикам слід поставити за мету підвищення відповідності навичок мігрантів потребам суспільства країн призначення і, поряд з цим, захист біженців та зменшення потреби у «проблемній» міграції. Автори доповіді пропонують політикам модель, яка дозволяє цього досягти. «У Доповіді про світовий розвиток 2023 р. описано просту, але переконливу концепцію, яка покликана допомогти розробці політики щодо мігрантів і біженців», – пояснив Індерміт Гілл, головний економіст Групи Світового банку та старший віце-президент з економіки розвитку. Ця модель показує нам, у яких випадках таку політику можуть розробляти в односторонньому порядку країни призначення, у яких її розумніше спільно виробляти країнам призначення, транзиту та походження, а в яких відповідальність за її розробку має мати багатосторонній характер [4].

Країнам походження слід розглядати трудову міграцію як невід'ємну частину своєї стратегії розвитку. Їм необхідно знижувати вартість грошових переказів, сприяти передачі знань їхнім співвітчизникам, які проживають за кордоном, формувати навички, які мають високий попит у світовому масштабі, – щоб їхні громадяни, якщо вони стануть мігрантами, могли знайти вигіднішу роботу, – пом'якшувати негативні наслідки «відпливу мозку». Ці країни мають забезпечувати захист своїх громадян, які перебувають за кордоном, та надавати їм підтримку після їхнього повернення на батьківщину. Судячи з подій останніх десяти років, Україна обрала саме таку модель. Країнам призначення слід заохочувати міграцію, якщо навички мігрантів, що прибувають, відрізняються високою затребуваністю, сприяти інтеграції мігрантів у суспільство і усувати соціальні наслідки, що викликають занепокоєння у їхніх громадян. Їм слід давати біженцям можливість пересуватися, влаштовуватися на роботу та отримувати доступ до національних систем послуг усюди, де це можливо. Без міжнародного співробітництва міграцію не вдасться перетворити на потужну силу, що сприяє розвитку.

Активна співпраця може підвищити відповідність навичок мігрантів потребам суспільства країн призначення. Більш того, оскільки міграційні кризи не минають усі країни ЄС, на нашу думку, необхідні багатосторонні зусилля, щоб розподілити витрати на прийом біженців та впоратися з проблемною міграцією. У дискусії про проблеми міграції має прозвучати голос тих, чия думка в ній була недостатньо представлена, у тому числі країн, що розвиваються, приватного сектору та інших зацікавлених сторін, а також самих мігрантів та біженців. Словом потрібно постійно функціонуюча багатостороння дипломатія.

Поняття багатосторонньої дипломатії як політичного інституту включає систему формальних правил, вона регламентує участь більше двох сторін. Науковці застосовують авторське бачення щодо принципів, ідеологічних, аксіологічних та інших засад щодо функціонування цього інституту [5]. На нашу думку, більш продуктивним підходом до оцінки його функціонування є прагматичний підхід. Іншими словами, нам важливий

результат серед всього різноманіття характеристик, індикаторів і показників. Причому, багатостороння дипломатія не тільки пропонує кращі можливості з вирішення складних завдань, вона також краще легітимізує досягнуті результати, і, таким чином, прагне їх зробити більш стійкими, оскільки вони є результатом спільних зусиль [5]. Технічні можливості багатосторонньої дипломатії зростають, адже зустрічі дипломатів, політиків можуть відбуватися онлайн.

Якщо коротко розглянути можливості дипломатичної та консульської служби України, то вже у 2023 р. наповнення веб-сайту МЗС України свідчить про такі опції як пошук корисної інформації для тих, хто вимушено виїжджає за кордон через війну [6]. Адже людина, яка потенційно хоче виїхати та не потрапити в складну ситуацію хоче знати всі умови країни перебування. Подібна багатостороння спрямованість медіа дипломатії притаманна не тільки Україні, а практично кожній країні. Вона сприяє розвитку комунікативних цифрових практик, що особливо проявилися під час пандемії. На наш погляд, потрібно активно розвивати багатосторонній формат зустрічей для вирішення проблем міграції.

Інший аспект нової моделі міграції, який також обговорюється у колах країн Заходу – створення умов для потенційних мігрантів у країнах їх походження. Вже зараз на тлі цих тенденцій політичні інститути Європейських країн докладають зусиль для запровадження нової, більш ефективної моделі міграції, в якій є місце і зусиллям приймаючих країн, і країн походження мігрантів.

В контексті цієї ідеї ми бачимо як Польща змінює умови для імігрантів. Як зазначається в нових правилах вступу на навчання для іноземних кандидатів, вони покликані покласти край використанню польської візової системи для обходу закону. Кожен кандидат на навчання в Польщі повинен буде продемонструвати знання мови викладання на рівні не нижче B2. Університети будуть зобов'язані інформувати відповідне консульство, якщо студент не зможе навчатися. Крім того, університети будуть зобов'язані перевірити кваліфікацію кандидата, а Національне агентство академічних обмінів (NAWA) підтвердить, чи склав кандидат іспит на атестат зрілості [7]. Звісно, що кожна держава приймає рішення стосовно якихось аспектів міграції, виходячи зі своїх інтересів. Однак потенційним країнам походження мігрантів варто знати про ці рішення якомога раніше і по можливості погоджувати їх, аби не створювати проблемних ситуацій.

З цієї позиції багатостороння дипломатія є ефективним інструментом погодження таких рішень. Їх можна погоджувати в онлайн форматі, що дасть можливість оперативно проінформувати громадськість країн, зацікавлених в урегулюванні міграційних питань. Тож, якщо наприклад бакалавр з України планує вступити до магістратури в іншій країні і орієнтується на певні правила вступу, а ці правила раптово зміняться, молода людина має бути проінформована заздалегідь, щоб відповідати новим умовам.

Безумовно онлайн зустріч деякою мірою програє в якості комунікації в порівнянні з традиційним форматом багатосторонньої дипломатії. Адже передача емоцій не така яскрава, наприклад цифровий мікрофон фільтрує природні звуки такі як дихання під час говоріння та інші мікродеталі, що нівелюють емоційний фон виступу [8, с. 11]. Однак, заощаджується час для прийняття рішень на усіх рівнях, в тому числі на індивідуальному, якщо йдеться про можливість виїзду в іншу країну з особистих інтенцій.

Пошук нової моделі міграції, на наш погляд, має супроводжуватись паралельним аналізом можливостей створення належних умов життя в країнах походження міграції. На прикладі України сьогодні очевидно, без припинення війни такі умови створити дуже важко. Разом з тим, для кожного конкретного випадку міграції існує поріг накопичення негативу, за яким приймається рішення переїхати до іншої країни Європи.

Повертаючись до багатосторонньої дипломатії, констатуємо – в кризових умовах міжнародного конфлікту в певному регіоні та загроз різкого зростання міграції до ряду інших, саме колективні рішення можуть вирішити проблему. Пам'ятаючи про глобальні проблеми сучасності, пов'язані зі зміною клімату, стає очевидним ще один кейс застосування багатосторонньої дипломатії. Як пише автор Івашук: «У міру поглиблення кліматичних змін очікується, що кількість кліматичних біженців значно зросте. Цей потік мігрантів, які шукають притулку, фактично спричинює виникнення нових проблем у відносинах між країнами, може зашкодити дипломатичним відносинам і створити соціально-економічні проблеми для приймаючих країн. Крім того, зміна клімату може загострити проблеми доступу до чистої питної води та базових медичних послуг, порушення дотримання гігієни та санітарних норм, зокрема призвести до поширення інфекційних захворювань, захворювань, пов'язаних зі спекою, недоїданням» [9, с. 136].

Україна під час війни демонструє активність, розвиваючи багатосторонню дипломатію, націлену на вдосконалення моделі міграції. Разом з тим, доволі часто питання міграції обговорюються не на багатосторонніх зустрічах. Ілюстрацією такого варіанту варто назвати зустріч представників Міністерства внутрішніх справ України на рівні заступника міністра Катерини Павліченко з посадовцями Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні. Причому, подібні зустрічі вже стали традиційними за останні декілька років. Результатом такої дипломатії між МВС України і МОМ є укладений меморандум, який вже позитивно позначається на вирішенні складних питань з міграції, що виникають упродовж війни в Україні. Алессія Скіавон – голова Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні наголосила на співпраці у рамках європейської інтеграції, Стратегії міграції. Нині вона прописана до 2025 року і уже наступного року МОМ готова долучитися до впровадження нової стратегії [10]. На нашу думку, ефективність рішень, які ухвалюються з міграційних питань, тільки б виграла за умов, якщо б в таких зустрічах брали участь представники країн Євросоюзу, до яких найчастіше переїжджають українці. Адже країни Європи напряму зацікавлені в мігрантах через демографічні проблеми, нестачу як висококваліфікованих так і низькокваліфікованих працівників [11; 12].

Перспектива розвитку багатосторонньої дипломатії для України може актуалізуватися у такому кейсі як статус третьої країни у відносинах з Європейським Союзом та країнами походження мігрантів. Він може реалізуватися після закінчення війни в Україні. Відомо, що ЄС провів законодавчу реформу у сфері міграційної політики. Завдяки цій масштабній законодавчій реформі політики ЄС щодо міграції та притулку, співпраця з третіми країнами, безумовно, консолідувалася як складовий елемент цієї політики, а її розвиток став не лише політично значущим чи адекватним, а й юридично обов'язковим [13].

Оскільки після війни Україна без міграції через брак робочої сили не зможе відновити свою економіку, то на її територію з великою вірогідністю прийдуть численні мігранти з країн Африки, Близького Сходу тощо. Саме тоді багатосторонні зустрічі між представниками ЄС, країн походження мігрантів та Україною мають врегулювати ситуацію, оскільки Україна, якщо не буде врегульована на законодавчому рівні питання статусу третьої країни, може стати транзитною країною неконтрольованої нелегальної міграції. Тому багатосторонні зустрічі представників міграційних служб, виконавчих, законодавчих структур ЄС, України в статусі третьої країни щодо міграції та притулку з відповідними представниками політико-інституційних структур країн походження мігрантів актуалізуватимуться на порядку денному.

Ще на одному важливому аспекті багатосторонньої дипломатії важливо наголосити. Вона по суті уособлює демократичний спосіб прийняття рішень. Адже односторонній

підхід завжди має асиметричний характер, що констелюється в прийнятті рішень в інтересах однієї сторони. Багатосторонність враховує інтереси і країн походження мігрантів, і країн – реципієнтів, і третіх країн. Кожна країна Європейського Союзу має свою специфіку політичної системи. Скажімо у Франції опозиція меншою мірою може впливати на прийняття рішень, тому політичні сили опозиції як правило можуть впливати на протестні настрої середовища політичної системи [15, с. 11]. В залежності від гостроти ситуації, рішення кабінету міністрів або закон, ухвалений парламентом може бути змінений на вимогу протестувальників.

У Швеції існує консенсусна модель прийняття політичних рішень. Вона ґрунтується на поетапному погодженні на різних рівнях тих законопроектів, що виносяться на обговорення, тому зазвичай, гострих конфліктів не виникає [14, с. 12]. На наш погляд, остання модель більш слухна для її реалізації з вирішення кризових питань міграції між Європою та іншими країнами. Саме на неї має орієнтуватись багатостороння дипломатія.

Одним із найяскравіших прикладів успішного застосування багатосторонньої дипломатії для подолання міграційної кризи є ухвалення Європейським Союзом у грудні 2023 року «Нового пакту про міграцію та притулок» (New Pact on Migration and Asylum). Цей документ став результатом тривалих переговорів між 27 державами-членами ЄС та Європейським парламентом і має на меті створити єдину, справедливую та ефективну систему управління міграцією в межах ЄС [16]. Основні положення передбачають: по-перше, запровадження механізму солідарності. Він дозволяє країнам-членам вибирати між прийняттям певної кількості біженців, фінансуванням їх розміщення в інших країнах або наданням фінансової підтримки для покриття витрат на міграційні процеси. По-друге, встановлюється кризова регламентація, вона конкретизована у правилах для управління надзвичайними ситуаціями, коли система притулку піддається значному навантаженню через масовий приплив мігрантів. Це включає тимчасове перебування осіб на кордоні до 20 тижнів та подовження строків утримання до 20 тижнів для осіб, чия заявка на притулок була відхилена. По-третє, удосконалено процедури прийому, реєстрації та обробки заявок на притулок, зокрема через використання біометричних даних та підвищення ефективності повернення осіб, які не мають права на перебування. По-четверте, передбачено надавати фінансову та технічну допомогу країнам походження та транзиту мігрантів, зокрема через програми розвитку та боротьбу з контрабандою людей [16].

Таким чином, політичний інститут багатосторонньої дипломатії в контексті врегулювання міграційних криз в Європі актуальний в сучасних умовах. Поляризація міжнародних відносин та зовнішньої політики країн, наростання конфліктності в дусі політичного реалізму в майбутньому спричинятимуть нові хвилі міграції із зони бойових дій. Ситуація з неконтрольованою міграцією має тенденцію до загострення в зв'язку зі зміною клімату на планеті, посухами, повеннями, голодом та іншими стихійними лихами. Оскільки ці глобальні проблеми можуть долатися спільними зусиллями країн, то політичний інститут багатосторонньої дипломатії має вдосконалювати свої норми і правила не тільки на рівні ООН і міжнародних організацій, а також на рівні транскордонної і міжрегіональної взаємодії для створення і вдосконалення нових моделей міграції, що запобігають кризовим явищам.

Список використаної літератури

1. Geddes A. International Migration and State Sovereignty in an Integrating Europe. *International Migration*. 2001. Vol. 39. № 6. PP. 21–42.

2. Angela Merkel stands by refugee policy despite security fears. *The Guardian*. 2015. 25 Nov. URL: <https://www.theguardian.com/world/2015/nov/25/angela-merkel-stands-by-refugee-policy-syria-despite-security-fears> (дата звернення: 03.05.2025).
3. Ishchenko I., Bashkeieva O., Zinukova N. Identification as an indicator of social entropy under globalization: Ukrainian Realities and International context, *Przegląd Strategiczny*. 2021. №14. P.397–416. DOI : 10.14746/ps.2021.1.24
4. Better Migration Policies Can Help Boost Prosperity in All Countries. Press Release. *The World Bank*. 2023. April 25. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/04/25/better-migration-policies-can-help-boost-prosperity-in-all-countries> (дата звернення: 03.05.2025).
5. Maull H. Multilateralism.Variants, Potential, Constraints and Conditions for Success. *Stiftung Wissenschaft und Politik*. 2020. March 5. doi:10.18449/2020C09
6. Інтерактивна карта світу. Корисна інформація для громадян України, які планують виїжджати за кордон. *WAR.UKRAINE.UA*. 2023. URL: <https://tripadvisor.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 04.05.2025).
7. Dodatkowe wymogi dla kandydatów z zagranicznymi dokumentami r.a. 2025/2026. *Centrum WSPARCIA DYDAKTYKI. BIURO ds. REKRUTACJI*. 2025. URL: <https://rekrutacja.uw.edu.pl/en/> (дата звернення: 04.05.2025).
8. Іщенко І.В. Міжнародний аспект синергії релігії та політики в умовах цифровізації, якісних змін середовища. *Глобальний інформаційний простір як чинник розвитку міжнародних відносин*: монографія / І.В. Іщенко, Т.О. Грачевська, В.М. Щербак, Петров П.Г., Головка І.К., Кривошеїн В.В., Ставченко С.В., Двореченська О.С., Висоцький О.Ю.; за заг. ред. І.В. Іщенка. Дніпро, 2023. С. 4–22. DOI: <https://doi.org/10.15421/342401>.
9. Іващук О. В. Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку: дис... докт. філос.: 292. Тернопіль, 2024, 271с. URL: [https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/51137/1/Disertatsia\(14\).pdf](https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/51137/1/Disertatsia(14).pdf) (дата звернення: 05.05.2025).
10. Стратегія міграції та підтримка євроінтеграції: Катерина Павліченко зустрілась із керівництвом MOM в Україні. *Урядовий портал*. 2023. 26 верес. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/strategiia-mihratsii-ta-pidtrymka-ievrointehratsii-kateryna-pavlichenko-zustrilas-iz-kerivnytstvom-mom-v-ukraini> (дата звернення: 05.05.2025).
11. Udoh E. Countries offering faster Schengen visa processing amid summer 2025 delays. *Nairametrics*. 2025. June 06. URL: <https://nairametrics.com/2025/06/06/countries-offering-faster-schengen-visa-processing-amid-summer-2025-delays/> (дата звернення: 06.05.2025).
12. Service Platform For Tourists, Migrants, Expats. *Visit World*. 2025. URL: <https://visitworld.today> (дата звернення: 06.05.2025).
13. Cooperation with third countries within the EU legislative reform on migration and asylum. *EU Immigration and Asylum Law and Policy*. 2024. Sept. 09. URL: <https://eumigrationlawblog.eu/cooperation-with-third-countries-within-the-eu-legislative-reform-on-migration-and-asylum/> (дата звернення: 07.05.2025).
14. Public Governance Monitor of Sweden. *OECD Public Governance Reviews*. 2023, Paris. 74 с. URL: <https://doi.org/10.1787/086f9b89-en> (дата звернення: 07.05.2025).
15. Garritzmann J. How much power do oppositions have? Comparing the opportunity structures of parliamentary oppositions in 21 democracies. *The Journal of Legislative Studies*. 2017. Vol. 23. Is. 1. P. 1–30. URL: <https://doi.org/10.1080/13572334.2017.1283913> (дата звернення: 09.05.2025).
16. Pact on Migration and Asylum. European Comission. *Migration and Home Affairs*. 2024. May 21. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en (дата звернення: 09.05.2025).

MULTILATERAL DIPLOMACY AS A POLITICAL INSTITUTION TO REGULATE MIGRATION POLICY: PREVENTING AND OVERCOMING THE CRISIS IN EUROPE

Ihor Ishchenko

*Oles Honchar Dnipro National University,
Faculty of Social Sciences and International Relations, Department of International Relations
Naukovyi Ave., 72, 49010, Dnipro, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5799-7364>*

Anastasiia Bilan

*Oles Honchar Dnipro National University,
Faculty of Social Sciences and International Relations, Department of International Relations
Naukovyi Ave., 72, 49010, Dnipro, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0008-0885-0508>*

The article addresses a pressing issue: the political institution of multilateral diplomacy in the context of preventing and resolving migration crises in Europe. The lack of coordination between the EU's migration policy and the policies of migrants' countries of origin has had a negative impact on migrants themselves.

It is emphasized that only consolidated decisions made jointly by European countries, countries of origin, and third (transit) countries can effectively counter migration crises. Such decisions carry high legitimacy, as they are the result of collective action. The political institution of multilateral diplomacy should be evaluated through a praxeological lens, which focuses on the outcomes achieved, while acknowledging the diverse qualitative nature of the parties involved in multilateral processes — including their ideological, axiological, and other foundational differences.

The importance of the New Pact on Migration and Asylum, adopted by the EU in 2023 as a result of multilateral diplomacy, is highlighted. During wartime, Ukraine has actively cooperated with the International Organization for Migration, which has positively impacted the legal and social protection of Ukrainian migrants. It is proposed that EU countries be included more comprehensively in these negotiations, which is expected to increase the effectiveness of decisions regarding migrants. After the war, Ukraine is likely to be acquiring the status of a third country in the EU's new migration framework. The study underlines the positive prospects for the implementation of this new migration model. Despite differences in the positions of individual EU member states, the model functions as a viable political and institutional mechanism for preventing and overcoming migration crises in Europe.

It is argued that since global challenges can only be addressed through joint efforts by states, the political institution of multilateral diplomacy must continue to refine its norms and rules — not only at the level of the UN and international organizations, but also within cross-border and interregional cooperation.

Key words: political institutions, multilateral diplomacy, migration crisis, migration policy, adaptation, migration model, global challenges, legitimacy, European Union, Ukraine.